

12 คำถามตอบรอบที่หนึ่ง: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กับการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

เผยแพร่โดย: คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และรับฟังความคิดเห็นของประชาคม ม.อ.ในการดำเนินงานสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ
วันที่ 11 กรกฎาคม 2556

1. จำเป็นหรือไม่ที่ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล

คำตอบ: ที่มาของเรื่องนี้มาจากการที่รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายให้มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมด 20 แห่ง ปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐภายในปี พ.ศ. 2545 โดยวัตถุประสงค์ในการปรับเปลี่ยนตามที่ปรากฏในสมุดปกขาว ของทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง หลักการและแนวปฏิบัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มี 2 ประเด็นคือ

1. เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษาให้มีความเป็นอิสระ คล่องตัว มีประสิทธิภาพ เพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการจึงให้ปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่เป็นส่วนราชการ และ
2. เพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ที่ให้รัฐบาลไทยกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาสภาพคล่อง และชดเชยการขาดดุลของงบประมาณรายจ่ายในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 กรอบนโยบายหนึ่งที่ทบวงมหาวิทยาลัยในขณะนั้นต้องรับผิดชอบดำเนินการ คือ การพัฒนาให้มหาวิทยาลัยของรัฐทุกแห่งเป็นมหาวิทยาลัยอิสระ (Autonomous University) หรือมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐภายในปี พ.ศ. 2545

ปัจจุบันมีหลายมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหิดลได้ออกไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ กันมากขึ้น และการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับฯ มีความชัดเจนมากขึ้น ประกอบกับการออกไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ มหาวิทยาลัยสามารถออกระเบียบในการดำเนินการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นระเบียบการเงิน หรือการบริหารบุคคลต่างๆได้เอง ซึ่งจะช่วยให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ เกิดความคล่องตัว และลดความซ้ำซ้อนลงได้ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในปัจจุบันเนื่องจากการจำกัดอัตรากำลังของภาครัฐ

2. ปัจจุบันมหาวิทยาลัยของรัฐเดิมมีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้วก็สถาบัน

คำตอบ: หากกำหนดกรอบเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐเดิมและที่จัดตั้งเพิ่มเติม ในองค์ประชุมของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยจำนวน 27 สถาบัน (ไม่รวมมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล) ปัจจุบันมหาวิทยาลัยของรัฐเดิมที่มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีจำนวนทั้งสิ้น 12 สถาบัน และยังคงสถานะเดิม 15 สถาบัน ในจำนวนนี้มีมหาวิทยาลัยที่อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

สำหรับในส่วนของ 9 มหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาตินั้น พบว่ามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติที่มีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้ว 5 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ส่วนที่เหลืออีกจำนวน 4 สถาบัน แม้ปัจจุบันยังคงสถานะเดิม แต่ก็อยู่ระหว่างกระบวนการดำเนินการไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 3 สถาบัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เริ่มต้นกระบวนการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมาตั้งแต่เมื่อใด

คำตอบ: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการเรื่องการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยเริ่มดำเนินการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. ... และนำเข้าสู่กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาคมของมหาวิทยาลัยอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่กระบวนการยกร่างพระราชบัญญัติ ฯ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้รับทราบ และการเสนอความเห็นและปรับปรุง โดยมี รศ.ดร.โคทม อารียา เป็นประธานในการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งกระบวนการของการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นการรับรู้ร่วมกันในการก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ ตามรูปแบบวิธีการที่พิจารณาความเหมาะสมกับรูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขตในอนาคต และได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึงขั้นตอนนำเสนอสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ แต่การปรับปรุงแก้ไขร่างพรบ.ดังกล่าวโดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (ครั้งที่ 2 สิงหาคม 2548) ได้เปลี่ยนแปลงกรอบหลักคิดและเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับเดิมไปค่อนข้างมาก เช่นประเด็นการเป็นมหาวิทยาลัยหลายวิทยาเขต เป็นต้น

ต่อมาวันที่ 27 ตุลาคม 2549 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาขอให้มหาวิทยาลัยนำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณาให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง เมื่อสภามหาวิทยาลัยมีมติเป็นประการใดแล้ว ขอให้แจ้งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) รับทราบเพื่อจะได้นำร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณานำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป มหาวิทยาลัยจึงได้นำเสนอร่างพระราชบัญญัติ ฯ ต่อที่ประชุมคณบดีในคราวประชุมครั้งที่ 13/2549 เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2549 เพื่อพิจารณาการยืนยันร่างพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ... (ร่าง พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ) ซึ่ง

ที่ประชุมมีความเห็นเบื้องต้นว่า ในการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ยังมีความไม่ชัดเจนในการดำเนินงานหลายประเด็น จนเป็นที่ห่วงใยของหลาย ๆ ฝ่าย จึงมีมติให้ชะลอการยื่นร่างพระราชบัญญัติ ฯ ไว้ก่อน เมื่อมีความชัดเจนจะนำมาพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงยังคงค้างการพิจารณาในสภานิติบัญญัติ ฯ

4. การเริ่มต้นอีกครั้งของ ม.อ.บนเส้นทางการปรับเปลี่ยนสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ฯ เกิดขึ้นเมื่อใด

คำตอบ: เกือบ 7 ปี นับจากที่ประชุมคณะบดีครั้งที่ 13/2549 วันที่ 2 พฤศจิกายน 2549 ได้มีมติให้ชะลอการยื่นร่างพระราชบัญญัติ ฯ มาถึงช่วงเวลานี้ ที่ประชุมคณะบดีครั้งที่ 4/2556 วันที่ 4 เมษายน 2556 ซึ่งจัดประชุมที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี ได้มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการเตรียมการขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยของเราปรับสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาคม และให้นำความคิดเห็นเหล่านั้นมาพิจารณาในขั้นตอนการร่างพระราชบัญญัติ และ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย โดยได้กำหนดให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี

5. การออกไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ จะมีผลกระทบต่อนักศึกษาอย่างน้อยแค่ไหน

คำตอบ: นักศึกษาจะได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการปรับระบบการบริหารจัดการและการเงินที่มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ แต่หลายคนอาจจะตั้งประเด็นว่าการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ จะมีการขึ้นค่าเทอมสูงขึ้น ซึ่งในข้อนี้เป็นการเข้าใจผิดเพราะการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ฯ นั้นรัฐบาลยังสนับสนุนงบประมาณอยู่ ดังนั้นการขึ้นค่าเทอมไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ฯ หรือไม่ เพราะในปัจจุบันนี้ถึงแม้จะเป็นมหาวิทยาลัยในระบบราชการก็ยังมีค่าเทอมที่ต้องขึ้นค่าเทอมตามอัตราเงินเฟ้อ เช่น ในปี 2557 มหาวิทยาลัยมีแผนที่จะปรับค่าเทอม และจะปรับทุก ๆ 3 ปีตามอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น

6. การออกไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ จะมีผลกระทบต่อบุคลากรอย่างน้อยแค่ไหน

คำตอบ: ในประเด็นของบุคลากรที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยนั้น จะไม่มีผลกระทบในทางลบ แต่น่าจะมีผลดีมากกว่าเพราะพนักงานมหาวิทยาลัยจะเป็นบุคลากรส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัย และระเบียบต่างๆ จะเอื้อต่อการบริหารบุคคลที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ในส่วนข้าราชการนั้นการออกไปเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยจะขึ้นอยู่กับความสมัครใจ ยกเว้นผู้บริหารที่จะต้องเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย

7. การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ใครได้ประโยชน์

คำตอบ: สังคมและประเทศชาติจะได้ระบบอุดมศึกษาที่ดี มหาวิทยาลัย จะได้วัฒนธรรมองค์กรที่มีการทำงานตามความรู้ความสามารถที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ มีผลิตผลที่มีประสิทธิภาพ และสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ผู้ปกครอง นักศึกษา จะมีความมั่นใจและพึงพอใจในระบบอุดมศึกษาของประเทศที่รัฐจัดให้ โดยมีมาตรฐาน เท้าเทียมกับนานาชาติ สำหรับบุคลากรฝ่ายที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยจะมีระบบการทำงานและ ระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น

8. นักศึกษาและบุคลากรจะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นหรือเสนอความคิดเห็นที่แตกต่างได้หรือไม่

คำตอบ: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เคารพความคิดเห็นที่แตกต่าง และสนับสนุนให้ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้มองรอบด้านถึงข้อดี และจุดอ่อนของการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มหาวิทยาลัยพร้อมนำความคิดเห็นที่แตกต่างของบุคลากรและนักศึกษามาพิจารณาในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

9. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ไม่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาลได้หรือไม่

คำตอบ: ปัจจุบัน นโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้ให้มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดปรับเปลี่ยนสถานภาพไปเป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐยังมีอยู่ ยังไม่เปลี่ยนแปลง ยกเลิก และอีกระยะหนึ่ง เมื่อบุคลากรของมหาวิทยาลัยเป็นพนักงานมหาวิทยาลัยทั้งหมด ระบบบริหารบุคคลของมหาวิทยาลัย จะไม่ใช่ระบบราชการโดยปริยาย ดังนั้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ซึ่งเป็นหน่วยงานราชการ จึงจำเป็นต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล และต้องร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพราะต้องการกำหนดอนาคตของมหาวิทยาลัยเอง ไม่เช่นนั้นอาจจะต้องปรับเปลี่ยนไปเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐโดยอาศัย พ.ร.บ. กลางหรือ พ.ร.บ.สถาบันการศึกษาอื่นที่มีผลเป็นกฎหมายแล้ว

10. การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับ ฯ จะช่วยยกระดับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นหรือไม่

คำตอบ: จะช่วยยกระดับการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯจะเอื้อต่อการให้มหาวิทยาลัยสามารถปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรให้มีการ ทำงานตามความรู้ ความสามารถ มีผลิตผลที่มีประสิทธิภาพ นำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย

11. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะปรับไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐเมื่อใด

คำตอบ: นโยบายของรัฐในการให้มหาวิทยาลัยของรัฐทั้งหมดต้องเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯภายในปี พ.ศ. 2545 ปรากฏจนถึงปัจจุบันปี พ.ศ.2556 นโยบายนี้ยังไม่เปลี่ยนแปลง สำหรับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ในฐานะที่เป็นส่วนราชการอยู่ในปัจจุบันก็ต้องเตรียมตัว เตรียมความพร้อม เตรียมตั้งรับต่อการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯ ตามนโยบายของรัฐบาล

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้เลือกที่จะกำหนดให้เราเป็นมหาวิทยาลัยสุดท้ายที่จะปรับเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เพราะเห็นว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญ ต้องทำความเข้าใจแนวความคิดให้ชัดเจน วิเคราะห์ผลดีผลเสีย กำหนดทิศทาง การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับฯให้ชัดเจน นอกจากนี้ ยังต้องทำความเข้าใจ เปิดโอกาสให้บุคลากรและนักศึกษาได้มีส่วนร่วม แล้วดำเนินการด้วยความรอบคอบ เตรียมการด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

12. ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมีขอบข่ายเพียงใด

คำตอบ: เนื่องจากการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จะไม่กำหนดรูปแบบที่ตายตัวของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล เพียงแต่ไม่ต้องใช้ระเบียบราชการอีกต่อไปด้วยการสร้างระบบใหม่ที่ดีว่ามีประสิทธิภาพมากที่สุดของตัวเอง โดย สกอ. จะให้อิสระการบริหารจัดการกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่าง ๆ ทุกอย่างแก่มหาวิทยาลัยให้เป็นผู้กำหนดระเบียบการบริหารงานต่าง ๆ ได้เองโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและประสิทธิภาพการบริหารงาน มหาวิทยาลัยจึงต้องพัฒนารูปแบบหรือกำหนดแนวปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมขององค์กร ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ฯลฯ มหาวิทยาลัยมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง ในการกำหนดคุณภาพและประสิทธิภาพของตนเอง โดยยังคงมีสถานภาพเป็นองค์กรของรัฐที่มุ่งผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรมโดยไม่หวังผลกำไร

